निर्णय नं. १

प्रदेश नं. १ सरकारको गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३२ (१) बमोजिम हिलिहाङ गाउँ कार्यपालिकाका बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका संयोजक श्री सुमित्रा उप्रेती सेढाई ज्यू द्वारा सभाध्यक्षको अनुमतिले आ.व. २०७७/०७८ सातौ गाउँसभाको पहिलो बैठकमा प्रस्तुत गाउँ कार्यपालिकाले स्विकृत गरेको बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम माथी छलफल भई तपसिल बमोजिम हुनेगरी सर्वसम्मत ढङ्गले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

हिलिहाङ गाउँपालिकाको आ व २०७७।०७८ को सातौ गाउँसभामा उपाध्यक्ष श्री सुमित्रा उप्रेती सेढाई द्वारा प्रस्तुत बजेट, नीति तथा कार्यक्रम

"स्वास्थ्य, शिक्षा र रोजगारी, कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा बढोत्तरी"

बजेट, नीति तथा कार्यक्रम - आ. व. २०७७/७८

गरिमामय सातौ गाउँसभाका सभाध्यक्ष तथा हिलिहाङ गाउँपालिकाका आदरणीय अध्यक्ष श्री भूवानी प्र लिङदेन ज्यू ।
प्रमुख अतिथि जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख श्री बिष्णु प्रसाद सापकोटा ज्यू ।
बिशेष अतिथि नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीका जिल्ला कमिटि अध्यक्ष श्री राजकुमार भण्डारी ज्यू ।
बिशेष अतिथि नेपाली काङ्ग्रेस पाँचथर जिल्ला कार्य समितिका प्रतिनिधि श्री बालकृष्ण ओझा ज्यू ।
अतिथि नेकपा हिलिहाङ गाउँपालिका कमिटि अध्यक्ष श्री भवानी प्र लिङदेन ज्यू
अतिथि नेपाली काङग्रेस क्षेत्रिय सभापति श्री समर ब. अधिकारी ज्यू ।
अतिथि हिलिहाङ शिक्षक महासंघ अध्यक्ष श्री केशव प्र. गौतम ज्यू ।
अतिथि जिल्ला सहकारी महासंघ अध्यक्ष श्री ईन्द्र नारायण ढकाल ज्यू ।
अतिथि उधोग वाणिज्य महासंघ प्रतिनिधि श्री प्रल्हाद खरेल ज्यू ।
अतिथि आदिवासी जनजाती महासंघ हि गा पा अध्यक्ष श्री हरीराज लोवा ज्यू ।
अतिथि गैर सरकारी महासंघ प्रतिनिधि श्री टेकराज योङहाङ ज्यू ।
अतिथि ने रे सो उपशाखा प्रतिनिधि श्री रुद्र नारायण भण्डारी ज्यू ।
विभिन्न संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधि ज्यूहरु ।
पत्राकार महानुभावहरु ।
सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्य, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, प्रधानाध्यापकहरु, शिक्षक, सञ्चारकर्मी, सुरक्षाकर्मी, बुद्विजिवि वर्ग तथा विभिन्न एफ एम रेडियोहरुबाट प्रत्यक्ष रुपमा सूनिरहनु भएका सम्पूर्ण हिलिहाङवासी दाजुभाइ तथा दिदिबहिनीहरु ।

नेपालको संविधानले प्रत्याभुत गरेको संघीय लोकतन्त्रात्मक व्यवस्थालाई आत्मसात गर्दै संघीयता कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा मुलत: सङ्क्रमणकालको अन्त्य भई स्थानीय सरकार प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने प्रमुख आधार निर्माण भई सकेको छ । यस सुखद समयमा सातौं गाउँसभालाई सम्वोधन गर्न पाउँदा मलाई खुशी लागेको छ । विभिन्न कालखण्डमा निरङ्कुस शासन प्रणालीको अन्त्य गर्न, जनताका हक अधिकार स्थापित गर्न र प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र हुँदै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई संस्थागत गर्न आफ्नो जिवनको आहुती दिने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति हार्दिक श्रर्दान्जली अर्पण गर्दछु । साथै जनआन्दोलनका घाइते, अपाङ्ग र वेपत्ता व्यक्तिहरुलाई समेत यस महत्वपूर्ण घडिमा स्मरण गर्न चाहन्छु । राष्ट्रियता, राष्ट्रिय हित एवम् स्वाभिमान, लोकतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनमा नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । नेपाली समाजको रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुऱ्याउनु भएको योगदानको स्मरण गर्न चाहन्छु ।
चालु आ.व. को नीति तथा कार्यक्रम मार्फत आर्थिक, भौतिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक विकास हासिल गर्न वर्ष भरी हामी प्रतिवद्ध रह्यौ, हाम्रा सबै प्रयासहरु जनताको हक हितमा केन्द्रित भएको कुरा जानकारी गराउन चाहन्छु । प्रभावकारी,

उत्तरदायी, नागरिकमैत्री, जवाफदेही, सुशासन सहित भ्रष्टाचारमुक्त स्थानीय सरकार निर्माण गर्न हामी दृढ छौं । सु संस्कृत, सभ्य एवम् कर्तव्यनिष्ठ समाज निर्माण गर्नु हाम्रो उदेश्य हो ।

संविधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि र नियमसंगत ढंगले हाम्रो सरकार संचालन गर्न अनि मितव्ययीता र जवाफदेहीता हासिल गर्न हालसम्म ४० भन्दा बढी कानुनहरु तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा छन् भने बाँकी आवश्यक कानुनहरु निर्माण गरिदै लगिनेछ, यहाँका सबै राजनीतिक दलहरु, नागरिक समाज, स्थानीय बुद्धिजिवी, पेशागत संघ संगठन, निजी क्षेत्र र समग्र जनताहरुसँगको सहकार्य र समन्वयमा मात्र दिगो विकास हासिल हुन्छ भन्ने कुरा हाम्रो सरकारले मनन गरेको छ र सोही दिशामा अगाडि बढेको छ । सबैको संयुक्त प्रयास जारी राख्दै समृद्ध हिलिहाङ निर्माणमा भविष्यमा समेत यहाँहरुको साथ सहयोगको अपेक्षा गरेको छु । योजनावद्ध ढंगले विकास क्रियाकलापहरु संचालन गर्न तथा यहाँको विकास प्रक्रियालाई मार्गदर्शन गर्नका लागि **"हिलिहाङको समृद्धि, कृषि, उर्जा, पर्यटन र प्रविधि"** भन्ने दिर्घकालिन सोचका साथ पञ्चवर्षिय आवधिक योजना निर्माण गर्ने कार्य पनि सम्पन्न भईसकेको छ । आवधिक योजनाका आधारमा वार्षिक योजना तथा बजेट निर्माण गरिने छ । गाउँपालिकाको पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गर्न पर्यटन गुरुयोजना निर्माण भई सकेको छ भने गुरु योजनाको आधारमा पर्यटकीय क्षेत्रको भौतिक तथा पुर्वाधार निर्माण गरी गाउँपालिकाको आन्तरिक आम्दानी बढाउने दिशामा गाउँपालिका अघि बढ्नेछ ।

नेपालको संविधान २०७२ बमोजिम स्थानीय तहको निर्वाचनबाट यस गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधीहरुको पदबहाली भैसके पछिको यो सातौं गाउँसभाबाट यस गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक विकास, पूर्वाधार विकास, सु शासन र समृद्धिको चाहनालाई परिपुर्ति गर्न एवम् यस गाउँपालिकालाई व्यवस्थित आत्मनिर्भर, सुन्दर र सवल गाउँपालिका बनाउन **स्वास्थ्य शिक्षा र रोजगारी, कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा बढोत्तरी** भन्ने गाउँपालिकाको यस आ.व.को दृष्टिकोण कार्यान्वयन गर्न देहाय बमोजिमका नीति तथा कार्यक्रमहरु अवलम्वन गरिने छ ।

नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा विश्वव्यापिरुपमा फैलिएको कोभिड- १९ जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्ने कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर भइ रोजगारी सृजना गर्ने तर्फ अग्रसर हुन आर्थिक समृद्धि, सुशासन, लैङ्गिक मैत्री, सामाजिक समावेसिता, वन वातावरण तथा पर्यावरण मैत्री एवम् गरिवी निवारणलाई प्रमुख आधार बनाइएको छ । यस गाउँपालिकाका प्रमुख नीतिहरु यस प्रकार रहेका छन् ।

१. **स्थानीय सरकार सञ्चालनको अभ्यास**: संघीयताको मर्म एवम् भावना अनुरुप गाउँपालिकाको समग्र विकासमा वडा स्तरको भूमिकालाई अझ बढि प्रभावकारी बनाउने उदेश्यका साथ बजेट नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरिने छ ।
२. **कृषि, पर्यटन, भौतिक पूर्वधार तथा संरचनागत विकास**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गाउँपालिका द्धारा सम्पन्न गरिने आयोजनाहरुलाई स्थानीय आवश्यकतामा आधारित साना आयोजना, मध्यम स्तरीय आयोजना र ठूला आयोजना गरी वर्गिकरण गरिने छ ।
३. **योजना छनौट तथा स्वीकृति**: साना आयोजना छनौट वडा समितिले गर्ने, मध्यम स्तरीयका आयोजनाका बारेमा वडाले प्राथमिकता निर्धारण गरि कार्यपालिकामा सिफारिस गर्ने र ठूला आयोजना छनौट सम्वन्धमा यस गाउँपालिकाको आवधिक योजनाले राखेको दिर्घकालिन सोच र दिगो विकासको संभावनाका आधारमा कार्यपालिकाले तय गरी सम्पूर्ण आयोजनाहरुको अन्तिम स्वीकृती तथा अनुमोदन गाउँसभा मार्फत गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ ।
४. **वडागत योजना तथा कार्यक्रम**: आफ्नो वडा आफै बनाउँ भन्ने ध्येयले आ-आफ्नो वडाहरुको स्थानीय आवश्यकता बमोजिम योजना तथा कार्यक्रमहरुको छनौटको लागि प्रत्येक वडाहरुलाई रु.६५ लाख भन्दा कम नहुने गरि सिमा सहितको मार्गदर्शन प्रदान गरिने छ । मध्यम स्तरीय आयोजनाहरुको छनौटको लागि प्रत्येक वडाहरुले आवश्यकता र संभाव्यताका आधारमा कार्यपालिकामा प्रस्ताव गरि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिने छ ।
५. **गाउँपालिकाका गौरवका योजना तथा कार्यक्रम**: यस गाउँपालिकाको आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेको दृष्टिकोणलाई सम्वोधन गर्न तथा गौरवका आयोजना तथा कार्यक्रम भनि पहिचान भएका आयोजनाहरु वा गाउँपालिकाको दिगो विकास र दिर्घकालिन महत्वका योजना तथा कार्यक्रमहरु समावेस गर्ने नीति लिइने छ ।

६. **संघीय तथा प्रादेशिक आयोजनाहरु**: संघीय तथा प्रदेश सरकार द्धारा हस्तान्तरित समपुरक/विशेष अनुदानबाट संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरुसँग यथासम्भव गाउँपालिकाको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम नदोहोरिने गरि समावेश गरिनेछ ।

७. **लागत सहभागिता सम्वन्धि नीति**: गत आ.व.को २० प्रतिशत उपभोक्ता लागत सहभागिताको नीतिलाई प्रभावकारी र वास्तविक बनाउन १५ प्रतिशत मा ल्याइ नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ । साथै कुल परियोजना लागतको २० प्रतिशत भन्दा बढि स्थानीय लागत सहभागिता जुटाउने प्रतिबद्धता सहित कुनै आयोजना प्रस्ताव भइ आएमा गाउँपालिकाले बाँकी लागत जनाउन म्याचिङ फन्ड बाट त्यस्ता योजनाको कार्यान्वयन प्राथमिकताको साथ गर्ने नीति लिनेछ । प्रथम आगमन प्रथम प्राथमिकता (First come First priority) र स्थानीय लागत सहभागिताको मात्राका आधारमा त्यस्ता आयोजनामा गाउँपालिकाको म्याचिङ फन्ड बाट लगानी गरिनेछ ।

उपस्थित महानुभावहरु,

अब म विस्तृत रुपमा आगामी आर्थिक वर्ष (२०७७/७८) हिलिहाङ गाउँपालिकाले विभिन्न विषयगत क्षेत्र सम्वन्धि अख्तियार गर्ने नीतिहरुका बारेमा जानकारी गराउने अनुमति चाहन्छु ।

क) सामाजिक विकास सम्वन्धि नीति

१. **<u>शिक्षा सम्वन्धि नीति</u>:**

- विश्वव्यापिरुपमा फैलिएको कोरोना भाइरसका कारण प्रभावित हुन गएको शैक्षिक सत्रलाई ध्यानमा राखि सवै विद्यालयहरुलाई क्रमश प्रविधिमैत्री तथा स्रोत सम्पन्न बनाउन आवश्यक सामग्रीहरु जस्तै कम्प्युटर, प्रोजेक्टर, प्रिन्टर तथा इन्टरनेट प्रदान गरिनेछ र सम्वन्धित शिक्षकहरुलाई तालिम समेतको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- हाल कोरोना भाईरस जोखिमको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनका लागि केही विधालयहरुमा तयार गरिएको अस्थायी क्वारेन्टिन क्षेत्रहरुलाई क्रमश क्वारेन्टिन क्षेत्र मुक्त गर्दै अन्य वैकल्पिक सार्वजनिक भवनको पहिचान गरी एक सुविधा सम्पन्न क्वारेन्टिन तथा आईसोलेशन सेन्टर बनाउन पहल गरिनेछ
- हाल विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड- १९ र लामो समय देखि रहेको बन्दा बन्दीका कारण विद्यार्थी वर्गमा पर्नसक्ने मानसिक तनावलाई ध्यान दिदै विद्यालयहरुमा सरुवा रोग विशेष कार्यक्रम र मनोपरामर्श कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- श्रीजंग मा.वि. गोपेटारलाई क्याम्पसमा स्तरउन्नती गर्ने कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- गाउँपालिकाले वाल विकास केन्द्रका स.का.हरु, विद्यालय सहयोगी, विद्यालय कर्मचारी र थप वा.वि.के. स.का हरुलाई विगत देखि प्रदान गरि आएको सेवा सुविधालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाले स्वयम सेवक शिक्षक र सट्टा शिक्षकहरु लाई विगत देखि प्रदान गर्दै आइरहेको पारिश्रमिकलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२. **<u>स्वास्थ्य सम्वन्धि नीति</u>:**

- विश्व व्यापीरुपमा फैलिएको कोरोना भाइरसको जोखिमबाट गाउँपालिका बासीहरुलाई संरक्षण गर्न तथा राहत वितरण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
- भाइरसको जोखिममा परेकाहरुलाई सुरक्षित तवरले क्वारेन्टिनमा राख्न केही वडाहरुमा सम्भाव्यताका आधारमा सुविधा सम्पन्न सामुदायिक भवनहरु निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- कोरोना भाइरसको जोखिम रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि आवश्यक आधारभूत स्वास्थ्य परिक्षणको लागि सुरक्षण सामाग्रीको प्रवन्ध मिलाइनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका (FCHV) हरुलाई दिईदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई थप गरिनेछ ।
- गत आ.व. देखि सुरु गरिएको सवै विरामीहरुका लागि निशुल्क प्रयोगशाला सेवा (lab test service) लाई अझ प्रभावकारी ढङ्गले निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- मातृशिशु सुरक्षा कार्यक्रमलाई ध्यानमा राखि संस्थागत डेलिभरीलाई प्रोत्साहन स्वरुप प्याकेज कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ । साथै गर्भवती महिलाहरुलाई गरिने भिडियो एक्सरे सेवा निशुल्क प्रदान गरिने नीति अपनाइनेछ ।

- गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ सेवाका लागि मातृशिशु, परिवार स्वास्थ्य, पोषण बैरङ्ग सेवा तथा स्वास्थ्य शिक्षालाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ ।
- सुचिकृत गुणस्तरीय निशुल्क औषधी, उपकरण र स्वास्थ्य सामग्रीको निरन्तर आपुर्ति र उपयोगलाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य उपचारको क्रममा क्यान्सर, मुटुको उपचार, मृगौला परिवर्तन जस्ता प्राणघातक रोगहरुको उपचारमा गाउँपालिकाले दिदै आएको आर्थिक सहायतालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

३. **<u>खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी नीति</u>:**

- विश्वव्यापी संकटको रुपमा देखिदै आएको पानीको संकट तथा स्वच्छ पिउने पानीको अभाव यस गाउँपालिकामा पनि रहेकोले त्यस्ता टोल तथा वडाहरुको पहिचान गरी जनताहरुलाई स्वच्छ पिउने पानीको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्र रहेका बजारहरुलाई स्वच्छ सफा र हरियाली बनाउन वडा कार्यालय मार्फत उचित कार्यक्रमहरु कार्यन्वयन गरिनेछ ।

४. **<u>लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरण नीति</u>:**

- महिलाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न समुह गठन तथा सिपमूलक कार्यक्रम र जेष्ठनागरिकहरुलाइ निशुल्क औषधी वितरण, शिविर सञ्चालन मार्फत अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण जस्ता कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
- आदिवासी जनजाती तथा दलित समुदायहरुको क्षमता अभिवृद्धि तथा भाषा संरक्षणमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान र साइबर क्राइम सम्वन्धि सचेतनामुलक कार्यक्रम विद्यालयका किशोर किशोरीहरुका लागि संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका धार्मिक सम्पदाहरुको संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गरिनेछ ।

५. **<u>युवा तथा खेलकुद सम्वन्धि नीति</u>:**

- गत आ.व. देखि संचालनमा रहेको युवा स्वरोजगार कार्यक्रम अझ प्रभावकारी ढङ्गले अगाडी बढाइनेछ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्रतिभावान खेलाडीहरुको पहिचान गर्न राष्ट्रपति रनिङशिल्ड प्रतियोगिताका लागि थप बजेट प्रदान गरिनेछ । साथै विभिन्न विधाका खेलहरुमा रहेका क्षमतावान खेलाडीहरुको पहिचान गर्न पालिका स्तरीय अदक्ष्यकप प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका खेलमैदानहरु लाई व्यवस्थित बनाउन र विभिन्न वडाहरुमा आवश्यक खेलमैदान निर्माणका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ ।

ख) आर्थिक विकास सम्वन्धि नीति:

१. **<u>कृषि सम्वन्धि नीति:</u>**

- कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुनको लागि कृषकहरुलाई अनुदानमा विउविजन, उपकरण, विषादी वितरण गरिनेछ । साथै कृषक प्रोत्साहन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- भक्कारो सुधार कार्यक्रम मार्फत रासायनिक मललाई क्रमश विस्थापित गरि प्राङ्गरिक मलको उपयोग मार्फत अर्गानिक कृषि उत्पादन तर्फ अग्रसर हुन जोड दिइनेछ ।
- ७ वटै वडाहरुमा कृषि बालि, फलफूल तथा तरकारीको सम्भाव्यता पहिचान गरि पकेट क्षेत्रको विकास गर्दै फलफूल तथा तरकारी उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाइनेछ जसका लागि आवश्यक प्लाष्टिक पोखरी निर्मण, साना सिंचाइ आयोजना विस्तार, कोल्डरुमको स्थापनामा जोड दिइनेछ ।

२. **<u>पशु विकास सम्वन्धि नीति:</u>**

- पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बन्ने यस गाउँपालिकाको साविकको नीति अनुरुप यस वर्ष पनि पशुकृषकहरु/समुह /सहकारीहरुलाई अनुदानमा बङ्गुर र बाख्राको खोर निर्माण तथा सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै गाउँपालिकामा **एक वडा एक घाँसे नर्सरी स्थापना** गरिनेछ ।
- गाउपालिकाका केही क्षेत्रलाई बाख्रा पकेट क्षेत्र, माथिल्लो बजार क्षेत्रमा गाइ पकेट क्षेत्र, सुख्खा क्षेत्रमा कफी पकेट क्षेत्र कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- पशुजन्य उत्पादन बढाउनको लागि पशुकृषक हरुलाइ ५० प्रतिशत अनुदानमा मोटर सहितको च्यापकटर वितरण, आवश्यक पशुजन्य औषधीको प्रवन्ध भेटेरिनरि औजार उपकरणको व्यवस्थापनमा ध्यान दिइनेछ ।

- पशुकृषकहरुलाई व्यवसाय प्रवदनका लागि आवश्यक पशुपालन सम्वन्धि तालिम, पशु सिविर संचालन, हिट सिङ्क्रोनाइजेसन कार्यक्रम र रेविज खोप कार्यक्रम कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ ।

३. **घरेलु तथा लघु उद्यम सम्बन्धी नीति:**

- महिला, जनजाति, दलित तथा विपन्न आय भएका समुदाय पहिचान गरि उनिहरुको सिप तथा क्षमतामुलक तालिम मार्फत आत्मनिर्भर तथा स्वावलम्वि बनाउने तर्फ ध्यान दिइनेछ ।
- महिलाहरुलाई आर्थिक रुपमा आत्मनिर्भर र स्वालम्बी बनाउन ढाका बुनाइ तथा बुटीक तालिम जस्ता सिपमुलक तथा आयमुलक कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
- स्थानीय स्रोत साधनहरुको अधिकतम उपयोग, परिचालन र व्यवसायिकरण गर्न आवश्यक घरेलु तथा लघु उद्यम तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- उद्यमशिलताको विकास र प्रवर्द्धन गर्न लक्षित वर्गहरुलाई आवश्यक प्रविधि तथा पुँजी वितरण गरिनेछ ।
- दलित समुदायलाई सिपमूलक तथा आधुनिक यान्त्रीकरण गर्न सिप एवम् प्रविधि हस्तान्तरणको कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

४. **पर्यटन सम्वन्धि नीति:**

- पर्यटकीय संभावनाको प्रचुरता रहेको यस गाउँपालिकामा पर्यटन गुरुयोजना बनिसकेकोले गुरुयोजना अनुरुप पूर्वाधार निर्माण तथा संरचना विकासका लागी आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- हिलिहाङ गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना अनुरुप दरवार म्युजियम निर्माण कार्य सूचारु गरिएको छ भने हिलिहाङ दरवार परिसरमा प्यागोडा शैलीको दरवार निर्माणको लागि डिपिआर तयारी कार्य अघि बढाइएको छ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं. ३ र ४ को सिमानामा रहेको/लोकप्रिय बन्दै गइरहेको मृदुङ्गा झरनालाई पर्यटकीय हव तथा मनोरञ्जन कृडा स्थलमा चाँडै परिणत गर्न विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) र पर्यटन गुरु योजना तयारीका लागि आवश्यक बजेट छुट्याइनेछ ।
- संघ तथा प्रदेश सरकार सँग समन्वय तथा सहकार्य गरी अति नै साँष्कृतिक महत्व बोकेको आगेजुङ गुम्बा स्थित पार्क निर्माण कार्यलाई अघि बढाइने छ ।
- पर्यटन मन्त्रालयसँग समन्वय गरी गाउँपालिकाको पर्यटन गुरुयोजना अनुरुप डोप्किले पाथिभारा पदमार्ग निर्माणकार्य लाई निरन्तरता दिई पुरा गरिनेछ ।
- धार्मिक साँष्कृतिक तथा पर्यावरणिय रुपले महत्वपूर्ण जोरपोखरी क्षेत्रलाई पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।

५. **रोजगारी सम्वन्धि नीति:**

- गाउँपालिका भित्र सन्चालित विकास निर्माणका कार्यमा मेशिन प्रयोगमा न्यूनिकरण गरी बिदेशबाट फर्केका यूवाहरुको प्राप्त सिप र दक्षतालाइ प्रयोगमा ल्याइ बेराजगारहरुलाइ रोजगारीको ब्यवस्था गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको उच्च प्राथमिकतामा रहेको प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी ढङ्गले विस्तार गर्न गाउँपालिकाले थप रकम विनियोजन गर्नेछ । जसबाट रोजगार गुमाउन पुगेका सयौं हिलिहाङबासी श्रमिकहरुलाई तोकिए बमोजिमको आयोजनाहरुमा सहभागी गराई स्थानिय स्तरमा रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
- युवा स्वारोजगार कार्यक्रम मार्फत व्यवसायिक तथा उद्यमशिल व्यक्तिहरुले रोजगारी पाउने तथा अन्य व्यक्तिहरुको लागि समेत रोजगारी सृजना हुने अपेक्षा लिएको छु ।

ग) पूर्वाधार विकास सम्वन्धि नीति:

१. **सडक पुल सम्बन्धी नीति:**

- हिलिहाङ गेटबाट हिलिहाङ दरवार सम्म कालोपत्रे सडक निर्माणको लागि डिपिआर निर्माण समेत भईसकेकोले उक्त सडकलाई कालो पत्रे सडकमा परिणत गर्न पहल गरिनेछ ।
- सल्लेरी सुभाङ पञ्चमी अमरपुर कालोपत्रे सडक निर्माण गर्न डि पी आर चालु आ व मा नै सम्पन्न गरिने र सो गौरवको आयोजनालाई आगामी आ व देखी सूरुवात गर्न प्रदेश सरकार समक्ष समपुरक अनुदानका लागी प्रस्ताव समेत पेश भईसकेकोले उक्त कालोपत्रे सडकलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।

- गोपेटार बजारबाट साँष्कृतिक महत्वको आगेजुङ गुम्बा सम्म जाने कालोपत्रे पक्की सडकको लागी गाउँपालिकाले यसै आ व मा डि पि आर सम्पन्न गरेको छ भने आगामी आ व मा प्रदेस सरकार तथा संघिय सरकार समक्ष अनुदान रकमको माग गरी सो पर्यटकीय सडकलाई उच्च प्राथमिकताका साथ विस्तार गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सडकहरुलाई पालिका स्तरीय, वडा स्तरीय र टोल स्तरीय गरी तीन भागमा विभाजन गरिने र प्राथमिकता र आवश्यकताका आधारमा क्रमश DPR गरी स्तरउन्नति तथा कालोपत्रे गर्दै लैजान आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडाहरुलाई गाउँपालिकाको केन्द्र र गाउँपालिकालाई जिल्ला सदरमुकामसंग जोड्ने नीति र प्राथमिकता बमोजिम नै यस वर्ष पनि वजेट ल्याइनेछ ।
- बढि उपयोगमा देखिएका सडकहरुको निर्माण तथा स्तरउन्नति कार्यलाई निरन्तरता दिने नीति अनुरुप हिलिहाङ ३ को कार्तिकेबाट पन्चमी गौतम घुम्ति मोटरबाटो स्तरोन्नती, जेभाले टुनिधारा थामदिन मो.बा. स्तरउन्नति, मालवासे भालुखोप फुलुवा मो.बा. ट्र्याक ओपन, सिंहपुर कोलडाडा मो.वा. स्तरवृद्धि मानेडाडा धुसेनी मो.बा. निर्माण, जोरपानी ठूलीटार मो.बा. निर्माण लगायत अन्य आवश्यक सडक निर्माण तथा स्तर उन्नतीका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ ।

२. **<u>भवन आवास तथा सहरी विकास नीति</u>:**

- गाउँपालिकाको मुख्य प्रशासनिक भवन निर्माणको लागि जग्गा प्राप्ति गरी निर्माण प्रकृया अघि बढाउन आवश्यक बजेट बिनियोजन गरिएको छ । वडा न १ ,५ र ७ को वडा प्रशासनिक भवन निर्माणको लागि डिपिआर निर्माण भएकोले निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ । अन्य वडाहरुको प्रशासनिक भवन निर्माणका लागी समेत आवश्यक प्रकृयाहरु अघि बढाइनेछ ।
- **एक वडा एक सामुदायिक भवन** स्थापनाको अवधारणा अनुरुप आगामी आ.व. मा संभावित स्थान र वडाहरुमा सुविधा सम्पन्न सामुदायिक भवन निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका संस्थागत भवनहरु जस्तै प्रहरी चौकी भवन, विद्यालय भवन, सामुदायिक भवन तथा सार्वजनिक शौचालयहरुको मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
- वालवालिकाहरुलाई खोप स्वास्थ्यको सहज पहुच तथा सेवा प्रवाह गर्न केही वडाहरुमा खोप केन्द्रको लागि भवन निर्माण र विद्यार्थीहरुलाई सुरक्षित तवरले पढ्ने वातावरण मिलाउन केही विद्यालयहरुको भवन तथा शौचालय निर्माण कार्यलाई अघि बढाइनेछ ।
- वडा कार्यालयहरुको प्रशासनिक भवनको फाउण्डेशन निर्माणका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।
- संस्कृति प्रवद्धनका लागि यस गाउँपालिका भित्र रहेका धार्मिक सम्पदाहरु जस्तै: माङहिम, चुम्लुङ्ग हिम, गुम्वा निर्माण तथा संरक्षणका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको सूरक्षित नागरिक आप्रवासन कार्यक्रम लाई थप प्रभावकारी बनाउन तथा हिलिहाङ गाउँपालिकालाई फुसको छाना मुक्त तथा सुरक्षित आप्रबासनको प्रत्याभूति दिलाउन एकिकृत हिलिहाङ जनता आवास जस्तापाता कार्यक्रमका लागि रु. ५० लाख विनियोजन गरिनेछ ।

३. **<u>जलस्रोत तथा सिंचाइ सम्बन्धी नीति</u>:**

- यस वर्षको नीति तथा कार्यक्रमको नाराको रुपमा रहेको कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनमा बढोत्तरी लाई सार्थक तुल्याउन सिंचाइ पूर्व सर्तको रुपमा रहेकोले आगमी आ.व. गाउँपालिकाले कृषिजन्य उत्पादन वृद्धिका लागि साना सिंचाइ आयोजनालाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।

४. **<u>सुचना सञ्चार तथा प्रविधि सम्बन्धी नीति</u>:**

- यस हिलिहाङ गाउँपालिकाको आवधिक योजनाले प्रविधि र समृद्धिलाई एक अर्काको परिपुरकको रुपमा परिभाषित गरेकोले आगमी आ.व. गाउँपालिकाले छिटो छरितो र पारदर्शी सेवा प्रवाह गर्नको लागि आवश्यक प्रविधि तथा सफ्टवेयर जडान गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५. **<u>वैकल्पिक उर्जा सम्वन्धि नीति:</u>**

- दिगो विकासका सिद्धान्त तथा नेपाल सरकारको १५ औं आवधिक योजनाले समेत निर्दिष्ट गरेको वैकल्पिक उर्जाको प्रयोगद्धारा वन अतिक्रमण नियन्त्रण, हरितगृह ग्यास उत्सर्जनको न्यूनिकरणमा योगदान पुऱ्याउने वायो ग्यास कार्यक्रमलाई अघि बढाइनेछ ।

घ) वन तथा वातावरण सम्वन्धि नीति:

- हिलिहाङको वन हरियो धनलाई साकार पार्न आगमी वर्ष पहिरो जोखिम क्षेत्र तथा खुल्ला सार्वजानिक स्थानहरुमा प्रसस्त मात्रमा उपयुक्त वन तथा वनस्पती वृक्षरोपण तथा संरक्षण गर्ने कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।

ङ) वित्तिय व्यवस्थापन सेवा प्रवाह तथा सुशासन सम्वन्धि नीति:

- चालु आ.व. मा कोभिड- १९ र वन्दावन्दीका कारण तोकिएको समयमा सार्वजानिक सुनुवाइ तथा सामाजिक परिक्षण जस्ता कार्यक्रमहरु गर्न व्यवहारिक रुपले समस्या परिरहेको तथ्यलाई ध्यानमा राखि आगामी आ.व. परिस्थिती सहज भए पश्चात सार्वजानिक सुनुवाइ कार्यक्रम, उपभोक्ता अभिमुखिकरण कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ
- नेपालको संविधान २०७२ प्रदत्त स्थानीय सरकारको अधिकार क्षेत्रभित्र रहेको कमाउने र खर्च गर्ने अधिकार स्वरुप आगामी आ.व.का लागि राजस्व परामर्श समितिले दिएको प्रतिवेदन र निकट सातौं गाउँसभाले अनुमोदन गर्ने आर्थिक ऐन २०७७ को प्रभावकारी कार्यन्वयन मार्फत अधिकतम राजस्व संकलन तथा परिचालनमा जोड दिइनेछ ।
- स्थानीय सरकार जनताको घरदैलो र निकटतम अभिभावक भएको हैसियतले आफ्ना जनतालाई सहज, सरल, छिटो र प्रभावकारी ढङ्गले सेवा प्रवाह गर्नु प्रमुख जिम्मेवारी रहेकोले स्थानीय सरकारले प्रवाह गर्ने सेवालाई प्रविधिमैत्री वनाउने कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।
- स्थानीय सरकारबाट हुने सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन स्वीकृत दरवन्दी बमोजिमको जनशक्ति आवश्यक पर्नेमा कुनै दुइमत छैन । विगत समयमा गाउँपालिकाले सम्वन्धित निकाय समक्ष आवश्यक कर्मचारीहरुको माग गरेता पनि हाल सम्म कुनै पनि कर्मचारी सम्बन्धित निकाय वा मन्त्रालयले समायोजन गरी नपठाएकोले आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्था यथाशिग्र चाँडो गर्न सम्वन्धित निकायहरु समक्ष समन्वय र सम्पर्क गरिनेछ ।
- नेपालको संविधानको धारा २१७ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ४६ र ४७ मा व्यवस्था भएको न्यायिक समितिको कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक क्षमता विकास, मेलमिलापकर्ताहरुलाई पुर्नताजगी तालिम तथा अभिमुखिकरण गोष्ठी सञ्चालन गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको महत्वपूर्ण कार्यक्रमको रुपमा रहेको सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई पारदर्शी र वास्तविक बनाउन अनिवार्य बैंकिङ प्रणालीबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई आगामी दिनहरुमा कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- आगामी वर्ष केही थप वडा कार्यालयहरुलाई अनलाइन घट्ना दर्ता प्रणालीमा लैजान आवश्यक इन्टरनेट, प्रविधि तथा तालिमहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
- हिलिहाङ गाउँपालिकाले भ्रष्टाचार प्रति शुन्य सहनशिलताको नीति र नेपाल सरकारको म भष्ट्रचार गर्दिन, भष्ट्रचार हुन दिन्न, म देश र जनताको लागि इमान्दारी भएर काम गर्ने प्रतिज्ञा जनाउछु भन्ने सिद्धान्तलाई कडाइका साथ कार्यान्वयन र आत्मसाथ गर्ने नीति अपनाइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा कार्यरत सिमित कर्मचारीहरुमा निहित क्षमता तथा प्रभावकारी कार्यसम्पादन मार्फत स्थानीय सरकारले निर्दिष्ट लक्ष्यहरु हासिल गर्नको लागि उनीहरुलाई उत्प्रेरित गर्दै सेवा प्रवाहमा संलग्न गराउन कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।

उपयुक्त नीतिहरु कार्यान्वयन गर्नका निम्ति हिलिहाङ गाउँपालिकाले आगामी आ.व. २०७७/७८ को वजेटमा आय तर्फ कोभिड १९ का कारण स्थगित हुन पुगेका कार्यक्रमहरुको रकम रु ६ करोड ८८ लाख ७८ हजार अ. ल्या, राजश्व प्रक्षेपणको रकम रु ५० लाख, वित्तिय समानिकरण तर्फ संघीय सरकारको समानिकरण अनुदान रु ९ करोड ८६ लाख, संघिय सरकारको ससर्त अनुदान रु १९ करोड ३० लाख, संघिय समपूरक अनुदान बाट रु १ करोड ३६ लाख, संघिय सरकार राजश्व

बाँडफाँडबाट रु ७१ लाख ८० हजार र प्रदेश सरकारको समानिकरण अनुदान रु ६९ लाख ९५ हजार प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडफाड रु ४१ लाख ८ हजार, प्रदेश सरकारको सशर्त अनुदान रु २१ लाख १२ हजार र प्रदेश समपूरक अनुदान रु १ करोड गरी कूल जम्मा रु ४७ करोड ४० लाख ९९ हजार ८ सय २९ रुपैया अनुमानित आयको रुपमा पेश गरेको छु ।

उपस्थित महानुभावहरु, माथी उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई सम्बोधन गर्न विषयक्षेत्रहरुको शिर्षकगत रुपमा निम्नानुसार विनियोजन गरेको छु ।

शिर्षकगत बजेट (वडा सहित) आ.व. ०७७/०७८

क्र.स	शिर्षक	रकम
१	आर्थिक विकास	५ करोड १२ लाख १२ हजार
२	पूर्वाधार विकास	११ करोड १३ लाख ४५ हजार
३	सामाजिक विकास	२२ करोड ४७ लाख २८ हजार
४	संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन	१ करोड ९७ लाख ४५ हजार
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक काम कारवाहीका लागि	६ करोड ७० लाख ६९ हजार
	जम्मा	४७ करोड ४० लाख ९९ हजार

उपस्थित महानुभावहरु तथा प्रत्यक्ष प्रशारण सुनेर बसिरहनु भएका श्रोता महानुभावहरु !

हिलिहाङ गाउँपालिकाले सातौं गाउँसभा सम्म आइपुग्दा आज सम्म भए गरेका उपलब्धिहरुलाई संस्थागत गर्दै नेपाल सरकारको समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको चाहनामा इट्टा थप्ने प्रयास अवश्य पनि गरेको छ । यसै गरी आगामी दिनहरुमा आर्थिक, सामाजिक तथा सांस्कृतिक लगायत सबै क्षेत्रको द्रुतत्तर विकास मार्फत कृषि उर्जा प्रर्यटन र प्रविधि हिलिहाङ गाउँपालिकाको समृद्धि भन्ने गाउँपालिकाको दिर्घकालिन आकांक्षा पुरा गर्ने प्रतिज्ञाका साथ आगामी आ.व.०७७/०७८ को नीति तथा कार्यक्रम सार्वजानिक गरेको छु ।

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमरुको सफल र प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्न र समग्र हिलिहाङबासीको विकासको आकांक्षा पुरा गर्न सबै क्षेत्रबाट साथ सहयोग र योगदान हुने विश्वास लिएको छु । अन्त्यमा यस गरिमामय सातौं गाउँसभाको उद्घाटन सत्रमा उपस्थित भई महत्वपूर्ण सुझाव तथा शुभकामना प्रदान गर्नुहुने आदरणीय प्रमुख अतिथि, विशेष अतिथि, अतिथि, विशिष्ट महानुभावहरु, गाउँसभा सदस्यहरु, राजनीतिक दल, विभिन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधिहरु, नागरिक समाज, बुद्धिजिवी, पत्रकार वर्ग, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षक वर्ग, सुरक्षाकर्मी तथा सम्पूर्ण हिलिहाङबासी दाजुभाइ तथा दिदिबहिनीहरुलाई धन्यावाद ज्ञापन गर्दछु ।

मिति : २०७७।०३।१०

प्रस्तोता :-
सुमित्रा उप्रेती सेढाइ
उपाध्यक्ष
हिलिहाङ गाउँपालिका
पञ्चमी, पाँचथर

निर्णय नं. २

नेपालको संविधान, २०७२ को दफा २३० बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौं गाउँसभाको पहिलो बैठकमा आगामी आ. व. २०७७/७८ को **राजश्व र व्ययको अनुमान** यस गाउँपालिकाका बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजक श्री सुमित्रा उप्रेती सेढाई द्वारा १ नं. प्रदेश सरकारको गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३२ बमोजिम प्रस्तुत गर्नुभएको राजश्व र व्ययको अनुमान उपर व्यापक छलफल र संशोधन पश्चात देहायनुसार सर्वसम्मतिले अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो।

आ.व. २०७७/०७८ को राजश्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमान

क्र. स	आम्दानीको श्रोत	आयका शीर्षकहरु	रकम
१	संघीय सरकार	वित्तिय समानीकरण अनुदान	९८६०००००
२		राजश्व वाँडफाँड बाट प्राप्त अनुदान	७१८०६०००
३		सशर्त अनुदान	१९३०००००००
४		समपुरक अनुदान	१३६०००००
५		विशेष अनुदान	०
		जम्मा	३७७००६०००
६	प्रदेश सरकार	वित्तिय समानीकरण अनुदान	६९९५०००
७		राजश्व वाँडफाँड बाट प्राप्त अनुदान	४१०८०००
८		सशर्त अनुदान	२११२०००
९		समपुरक अनुदान	१०००००००
१०		विशेष अनुदान	०
		जम्मा	२३२१५०००
११	स्थानिय सरकार	आ.व. ०७६/०७७ को नगद/अ ल्या	५०८७६३७१
१२		भूमिकर/मालपोत	१००००००
१३		घरवहाल कर	५००००
१४		विज्ञापन कर	२५०००
१५		दहत्तर वहत्तर	५०००००
१६		सिफारिस दस्तुर	१५०००००
१७		अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	१५००००
१८		व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	५००००
१९		विधुत रोयल्टी	३०००००
२०		अन्य क्षेत्रको आय (विभिन्न संस्थाबाट आउने)	१९३२७४५८

२१		बेरुजु	१०००००
		जम्मा	७३८७८८२९
		कुल जम्मा	४७,४०,९९,८२९

आ.व. २०७७/०७८ को व्यय अनुमान

क्र स	शिर्षकको नाम	चालु खर्च	पुँजिगत खर्च	जम्मा
१	गाउँ कार्यपालिका तर्फ	१८२३६६२८१	२७५२१५४८	२०९८८७८२९
२	वडा कार्यालय तर्फ	१३५०००००	३२००००००	४५५०००००
३	बिषयगत शाखा तर्फ	०	०	०
४	ऋणको साँवा व्याज भुक्तानी	०	०	०
५	शसर्त अनुदान नेपाल सरकार	१९३००००००	०	१९३००००००
६	शसर्त अनुदान प्रदेश सरकार	२११२०००	०	२११२०००
७	बिषेश अनुदान नेपाल सरकार	०	०	०
८	समपुरक अनुदान नेपाल सरकार	१३६०००००		१३६०००००
९	समपुरक अनुदान प्रदेश सरकार	०	१०००००००	१०००००००
१०	लगानी शेयर/ऋण	०	०	०
	जम्मा			४७,४०,९९,८२९

निर्णय नं. ३

गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३३ बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौ गाउँसभाको दोस्रो बैठकमा आ.व. २०७७/०७८ को लागी उपाध्यक्ष श्री सुमित्रा उप्रेती सेढाई ज्यू द्वारा सभाध्यक्षको अनुमतिले कार्यपालिकाबाट स्विकृत प्रस्तुत **अर्थ सम्बन्धी विधेयक २०७७** माथी छलफल भई सो विधेयक सर्वसम्मत ढङगले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

हिलिहाङ गाउँपालिकाको अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक, २०७७

प्रस्तावना: हिलिहाङ गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,
नेपालको संविधानको धारा २२८ को उपधारा (२) बमोजिम हिलिहाङ गाउँ सभाले यो ऐन बनाएको छ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ**: (१) यस ऐनको नाम "हिलिहाङ गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७७" रहेको छ।
(२) यो ऐन २०७७ साल श्रावण १ गतेदेखि हिलिहाङ गाउँपालिका क्षेत्रमा लागू हुनेछ।

२. **सम्पति कर**: गाउँपालिकाका क्षेत्रभित्र अनुसूचि (१) बमोजिम सम्पत्ति कर/घरजग्गा कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

३. **भूमिकर (मालपोत):** गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूचि (२) बमोजिम भूमि कर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

४. **घर वहाल कर**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा अनुसूचि (३) बमोजिम घर जग्गा वहाल कर लगाइने र असूल गरिनेछ।

५. **व्यवसाय कर**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूचि (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

६. **जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरेवापत अनुसूचि (५) बमोजिमको कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

७. **सवारी साधन कर**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूचि (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ। तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

८. **विज्ञापन कर**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूचि (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

९. **मनोरन्जन कर**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरन्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूचि (८) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

१०. **बहाल बिटौरी शुल्क**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूचि (९) मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचिमा भएको व्यस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

११. **पार्किङ शुल्क**: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूचि (१०) बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१२. **ट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बञ्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र र्‍याफ्टीङ्ग शुल्क**: गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र ट्रेकिङ्ग, कायोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र र्‍याफ्टीङ्गसेवा वा व्यवसाय संचालन गरेवापत अनुसूचि (११) बमोजिमको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१३. **सेवा शुल्क, दस्तुर**: गाउँपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनूसूचि १२ मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचिमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१४. **पर्यटन शुल्क**: गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्ने पर्यटकहरुवाट अनुसूची १३ मा उल्लिखित दरमा पर्यटन शुल्क लगाईने र असुल उपर गरिनेछ। तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

१५. **कर छुट**: यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन।

१६. **कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि:** यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुने छ।

आ.व. २०७७/७८ का लागी घरको नक्सापास गर्ने र अभिलेखिकरण गर्नका लागी तपसिल अनुसारको शुल्क निर्धारण गर्ने निर्णय गरियो।

क्रं. सं	घरको किसिम	दर रु. प्रति वर्ग फिट नक्सापास का लागी	दर रू. प्रति वर्ग फिट अभिलेखिकरण का लागी
१.	बाँसको बारबेर गरी माटोको लेपन गरेको/नगरेको र प्लास्टिक खर तथा कर्कटपाता छानो भएको	०.३५	०.२५
२.	ईटा/ढुङगा-माटोको जोडाई बाँस काठ/सिमेन्टको वारबेर गरी प्लास्टिक/खर/कर्कट पाताको छाना लगाएको	३.०	२.०
३.	काठको घर कर्कटपाताको छाना भएको	५.०	३.०
४.	कर्कटपाताको छाना भएको ईटा, ढुङगा सिमेन्टको जोडाई भएको	६.०	३.५०
५.	आर.सि.सि सिमेन्ट प्लास्टर भएको वा ढलान भएको	७.०	४.५०
६.	कम्पाउण्ड वाल	५.०	३.०

द्रष्टव्य:

१.गाउँपालिकाको स्विकृति नलिई घर तथा संरचना निर्माण गर्ने लाई मापदण्ड भित्र रहेछ भने रु ३.०० थप जरिवाना लिई प्रकृया अगाडि बढाउन सकिनेछ।

२.तोकिएको अवधि भित्र अभिलेखिकरण गर्न नआएमा माथि उल्लेखित अभिलेखिकरण दर मा रु २.०० थप जरिवाना लाग्नेछ।

३.नक्सापास गर्ने प्रयोजनको लागी बुँदा नं १ का लागी आवेदन दस्तुर रु २५.०० र अन्यको हकमा रू २००.०० लाग्नेछ।

४.अभिलेखिकरणको लागी आवेदन दस्तुर रु ५०.०० लाग्नेछ।

क) सूचना वापत लाग्ने दस्तुर

क्र स	सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम गाउँ कार्यपालिकाले उपलब्ध गराउने सुचनाको हकमा दफा ८ बमोजिम दस्तुर लागतको आधारमा	आ.व. २०७५/७६	आ.व. २०७६/७७	आ.व. २०७७/७८	पुष्ट्याई	कैफियत
१	क) प्रति पृष्ठ	५.००/-	५.००/-	५.००/-		
२	ख) प्रति सि डि	१००/-	१००/-	१००/-		

ख) गै.स.स. नविकरण दस्तुर

क्रं.सं	किसिम	आ. व. २०७५/७६	आ. व. २०७६/७७	आ. व. २०७७/७८
१.	आर्थिक वर्षको आश्विन मसान्त सम्मको लागी	५००/-	५००/-	५००/-

२.	कार्तिक महिनादेखि सोहि आ. व. को अन्त्य सम्म थप शुल्क	३००/-	३००/-	३००/-
३.	आर्थिक वर्ष समाप्त भएपछि प्रत्येक आ .व को थप शूल्क	५००/-	५००/-	५००/-
४.	संस्थाको विधान संशोधन सिफारिस	१०००/-	१०००/-	१०००/-

अनुसूची १

(दफा २ सँग सम्बन्धित)

सम्पत्ति कर

क्रं. सं.	शिर्षक	आ. व. २०७५/७६	आ. व. २०७६/७७	आ. व. २०७७/७८	जम्मा
१.	सम्पत्ति कर लागू गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरी आधार तय गर्ने				

अनुसूची - २

(दफा ३ सँग सम्बन्धित)

भूमिकर (मालपोत दर)

क्र. स.		खेत			
	रोपनी	अब्बल	दोयम	सिम	चाहार
०१	० देखि १० सम्म	१०.००	९.००	८.००	७.००
०२	१० देखि २० सम्म	१०.००	९.५०	८.५०	७.५०
०३	२० देखि ४० सम्म	११.००	१०.००	८.५०	८.००
०४	४० देखि ६० सम्म	१३.००	१२.००	११.००	१०.००
०५	६० भन्दा माथी	१४.००	१३.००	१२.००	११.००

क्र. स.		बारी			
	रोपनी	अब्बल	दोयम	सिम	चाहार
०१	० देखि १० सम्म	७.००	६.००	५.००	४.००
०२	१० देखि २० सम्म	७.५०	७.००	५.५०	४.५०
०३	२० देखि ४० सम्म	८.००	७.००	६.००	५.००
०४	४० देखि ६० सम्म	९.००	८.००	७.००	६.००
०५	६० भन्दा माथी	१०.००	९.००	८.००	७.००

१. बजार क्षेत्रहरु हेवाखोला, सल्लेरी, टारी, डोप्कीले, चतुरे, जोरपोखरी, गोपेटार, भालुचोक, लामा चोक, नेपाल चोक, सिंहपुर, काबेली, अमरपुर डाडाको मालपोत मालपोत मुल्याङ्कनको ०.१% ले हुन आउने रकम हुनेछ।

२. पाँच वर्प वा सो भन्दा बढि समय सम्मको मालपोत नबुझाउनेहरुको लागी २०७७ कात्तिक मसान्त भित्र मालपोत बुझाउन आएमा जरीवाना रकमको ५० प्रतिशत छुट गरिने छ।

अनुसूची ३

(दफा ४ सँग सम्बन्धित)

(घर वहाल कर)

सि. नं.	शीर्षक	आ.ब. २०७५।७६	आ.ब. २०७६।७७	आ.ब. २०७७।७८
०१	घर बहाल कर	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत	१० प्रतिशत

अनुसूची ४

(दफा ५ सँग सम्बन्धित)

व्यवसाय कर

क्र. सं.	शीर्षक	प्रति एकाई	स्वीकृत दर			कैफियत
			आ. व. २०७५/७६	आ. व. २०७६/७७	आ. व. २०७७/७८	
१	व्यवसायकर					
१.१	चुरोट रक्सी समेतको खुद्रा पसलहरु	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१.२	चुरोट रक्सी समेतको थोक पसलहरु	वार्षिक	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-	
१.३	ज्वेलरी पसल	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१.४	भिडियो, क्यासेट पसल (रेकर्डर तथा प्लेयर)	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
१.५	निर्माण सामाग्री विक्रेता	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१.६	कम्प्युटर, विद्युत सामान, क्यामेरा, टेलिभिजन मर्मत, कार्पेट पसल	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१.७	मोबाईल रेडियो मर्मत	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१.८	मोबाईल रेडियो मर्मत तथा बिक्री	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१.९	पेट्रोल पम्प	वार्षिक	१०,०००/-	१०,०००/-	१०,०००/-	
२.	कपडा तथा रेडिमेड समेत (खुद्रा तथा थोक दुवै)					
२.१	साना	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
२.२	मझौला	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
२.३	ठुलो	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
२.४	किराना रकपडा	वार्षिक	३,०००/	३,०००/	३,०००/	
३	सवारी साधन बिक्रेता					
३.१	मोटरसाईकल	वार्षिक	१०,०००/-	१०,०००/-	१०,०००/-	
३.२	ट्र्याक्टर सबै खाले	वार्षिक	१५,०००/-	१५,०००/-	१५,०००/-	
३.३	जिप, कार, बस र ट्रक	वार्षिक	२०,०००/-	२०,०००/-	२०,०००/-	
४	विशेषज्ञ परामर्श तथा अन्य व्यवसायिक पेशामा					
४.१	स्वीकृत चिकित्सक	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	

४.२	कविराज	वार्षिक	३,०००/-	३,०००/-	३,०००/-	
४.३	ईन्जिनियर काउन्सिलमा दर्ता भएको ईन्जिनियर	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
४.४	कानूनीव्यवसायी	वार्षिक	३,०००/-	३,०००/-	३,०००/-	
४.५	लेखापरिक्षक	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
४.६	दन्तचिकित्सक	वार्षिक	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-	
४.७	अनुसन्धानकर्ता र परामर्शदाता	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
४.८	पशु चिकित्सक	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
४.९	शेयर दलाल	वार्षिक	३,०००/-	३,०००/-	३,०००/-	
४.१०	कम्प्युटर ऐनालिस्ट तथा प्रोग्रामर	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
४.११	बिमा ऐजेन्ट	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
४.१२	सामान ढुवानीकर्ता तथा कम्पनी	प्रती गाडि	५,००/-	५,००/-	५,००/-	
४.१३	जग्गा प्लानिङ, प्लटिङ्ग कम्पनी	वार्षिक	३,०००/-	३,०००/-	३,०००/-	
५	निर्माण व्यवसाय (गा. पा. क्षेत्रभित्र ठेगाना भएका)					
५.१	क वर्ग	वार्षिक	२५,०००/-	२५,०००/-	२५,०००/-	
५.२	ख वर्ग	वार्षिक	२०,०००/-	२०,०००/-	२०,०००/-	
५.३	ग वर्ग	वार्षिक	१५,०००/-	१५,०००/-	१५,०००/-	
५.४	घ वर्ग	वार्षिक	१०,०००/-	१०,०००/-	१०,०००/-	
	निर्माण व्यवसाय (गा. पा. क्षेत्र बाहिर ठेगाना भएका)					
५.५	क वर्ग	वार्षिक	३५,०००/-	३५,०००/-	३५,०००/-	
५.६	ख वर्ग	वार्षिक	३०,०००/-	३०,०००/-	३०,०००/-	
५.७	ग वर्ग	वार्षिक	२५,०००/-	२५,०००/-	२५,०००/-	
५.७	घ वर्ग	वार्षिक	२०,०००/-	२०,०००/-	२०,०००/-	
५.८	अन्तराष्ट्रिय	वार्षिक	५०,०००/-	५०,०००/-	५०,०००/-	
६	उर्जामुलक उद्योग					
६.१	गोबर ग्यास उद्योग	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
६.२	सोलार	वार्षिक	३,०००/-	३,०००/-	३,०००/-	
६.३	अन्य उर्जामुलक उद्योग	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
७	कृषि तथा अन्य उद्योग					
७.१	कूखूरापालन	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
७.२	फर्निचर उद्योग, बिक्री पसल	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
७.३	कुटानी, पिसानी र पेलानी मिल	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
७.४	पशुपालन	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
७.५	बंगुर पालन	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
७.६	भैसि पालन	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
८	पर्यटन उद्योग					

८.१	साना पर्यटन व्यवसाय रेष्टुरा मदिरा सहित	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
९	सेवाउद्योग					
९.१	छापाखाना, फोटोग्राफी, कलर ल्याब, डेरी, दुध संकलन केन्द्र, कबाडी संकलन केन्द्र, वेल्डिङ वर्कसप	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१०	निर्माण उद्योग					
१०.१	क्रसर उद्योग	वार्षिक	३०,०००/-	३०,०००/-	३०,०००/-	
१०.२	रोडा, ढुङ्गा, बालुवा युक्त क्रसर सहितको	वार्षिक	२००००००/-	२००००००/-	२००००००/-	
११	सञ्चार सेवा					
११.१	निजि क्षेत्रका हुलाक सेवा	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
११.२	टेलिफोन, फ्याक्स, ईमेल, ईन्टरनेट, फोटोकपि	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१२	वित्तिय सेवा					
	नेपाल सरकारको पुर्ण स्वामित्वमा रहेको बाहेकका आर्थिक कारोबार गर्ने वाणिज्य बैंक					
१२.१	वर्ग क	वार्षिक	१५,०००/-	१५,०००/-	१५,०००/-	
१२.२	वर्ग ख	वार्षिक	१०,०००/-	१०,०००/-	१०,०००/-	
१२.३	वर्ग ग	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१२.४	आर्थिक कारोबार गर्ने वित्तिय कम्पनिको मूख्य कार्यालय	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१२.५	वित्तिय कम्पनीको शाखा कार्यालय	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१२.६	बिमा कम्पनी	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१२.७	सहकारी बैंक	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१२.८	रेमिट्यान्स शाखा	वार्षिक	८,०००/-	८,०००/-	८,०००/-	
१२.९	बहुउद्देशिय सहकारी संस्था, बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१३	होटल व्यवसाय					
१३.१	लज सहितको होटल	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१३.२	मझौला होटल	वार्षिक	१५००/-	१५००/-	१५००/-	
१३.३	साना चियानास्ता हल्का पेयपदार्थ	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१३.४	साना चिया चमेना घुम्ति	वार्षिक	५००/-	५००/-	५००/-	
१४	शिक्षा सेवा					
	निजि क्षेत्रका स्कुल, क्याम्पस, विश्वविद्यालय					
१४.१	विश्वविद्यालय	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	

१४.२	क्याम्पस	वार्षिक	३,०००/-	३,०००/-	३,०००/-	
१४.३	स्कुल	वार्षिक	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-	
१४.४	तालीम तथा अध्य्यन केन्द्र, कम्प्युटर, भाषा, ट्युशन सेन्टर तालिम केन्द्र	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१५	मर्मत संभार सेवा					
१५.१	हेभि ईक्विप्मेन्ट, बस, ट्रक, कार	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१५.२	मोटरसाईकल, साईकल, टेम्पो मर्मत केन्द्र	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
१६	संघ संस्था					
१६.१	अन्तराष्ट्रिय गैसस	वार्षिक	१०,०००/-	१०,०००/-	१०,०००/-	
१६.२	राष्ट्रिय स्तरिय	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१६.३	जिल्ला स्तरिय	वार्षिक	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-	
१६.४	गाउँपालिका स्तरिय	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
१७	अन्यसेवा					
१७.१	ब्युटिपार्लर, केश श्रृंगार, ड्राईक्लिनर्स, बुटिक	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
१७.२	पेन्टिङ्ग सेवा	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१७.३	पशुवधशाला, मासु विक्रेता	वार्षिक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१७.४	खोटो व्यवसाय	वार्षिक	३,०००/-	३,०००/-	३,०००/-	
१७.५	सिसा, प्लाईवुड विक्रेता	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१७.६	भाँडाकुँडा विक्रेता	वार्षिक	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
१७.७	भेटनेरी पसल	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१७.८	कृषि मल, बिउ बिजन पसल, किटनाशक औषधि समेत	वार्षिक	२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१७.९	खेलौना गिफ्ट सप	वार्षिक	५००/-	५००/-	५००/-	
१७.१०	पुल हाउस	वार्षिक	५००/-	५००/-	५००/-	
१७.११	केबल नेटवर्किङ	वार्षिक	७,०००/-	७,०००/-	७,०००/-	
१८	अस्थायी हाटबजार घुम्ती पसल					
१८.१	घूम्ती कपडा पसल, खाधान्न, साग सब्जि फलफूल, अन्य	पटके	५०/-	५०/-	५०/-	
१९	तयारी चिया उत्पादक					
१९.१	अर्गानिक	प्रति केजी	१/-	१/-	१/-	
१९.२	अर्गानिक बाहेकका	प्रति केजी	१/-	१/-	१/-	
१९.३	चिज, छूर्पि, घिउ उत्पादक संस्था	प्रति केजी	०.५०/-	०.५०/-	०.५०/-	
१९.४	औषधि पसल क्लिनिक	बार्षिक	२५००/-	२५००/-	२५००/-	
१९.५	मोवाइल टावर/नेटवर्कीङ ब्यवसाय	बार्षिक			३०००/-	

अनुसूची ५

(दफा ६ सँग सम्बन्धित)

जडीवुटी कवाडी र जीवजन्तु कर

क्रं. सं.	शीर्षक	एकाई	स्वीकृत दर			
			आ. व. २०७५/७६	आ. व. २०७६/७७	आ. व. २०७७/७८	कैफियत
१	जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर					
१.१	चिराइतो	प्रति केजी			५/-	
१.२	खोटो	प्रति केजी			५/-	
१.२.१	प्रतिबन्धित बाहेक अन्य काठ	प्रति गाडी			१०००/-	
१.२.२	कागजजन्य कच्चा पदार्थ	प्रति केजी			१/-	
१.३	फलामजन्य कवाडी	प्रति केजी			१/-	
१.४	स्टिलजन्य कवाडी	प्रति केजी			१/-	
१.५	अन्य कवाडी	प्रति केजी			१/-	
१.६	अम्रिसो	प्रति गाडी			१०००/-	
१.७	सामुदायिक बन पैदावर बिक्री	जम्मा बिक्री रकमको			१० प्रतिशत	

अनुसूची ६

(दफा ७ सँग सम्बन्धित)

सवारी साधन कर

१ नं. प्रदेश सरकारको प्रदेश आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ३ अनुसूची २ बमोजिम हुनेछ।

अनुसूची ७

(दफा ८ सँग सम्बन्धित)

विज्ञापन कर

क्रं .सं	शीर्षक	आ. व. २०७५/७६ को स्वीकृतदर	आ. व. २०७६/७७ को स्वीकृतदर	आ. व. ०७७/७८ को स्वीकृतदर	कैफियत
१.	विज्ञापन कर				
	क) होर्डिङ बोर्ड ६×६ फुट सम्मको सार्वजनिक स्थलमा राखिएको				
	१. बजार क्षेत्र (सल्लेरी, चतुरे जोरपोखरी, गोपेटार, भालुचोक, सिंहपुर, काबेली)	७००/-	१४००/-	१४००/-	वार्षिक
	२. अन्य क्षेत्र	५००/-	१०००/-	१०००/-	वार्षिक

	ख) होर्डिङ बोर्ड ६×६ फुट भन्दा ठुलो सार्वजनिक स्थलमा राखिएको				
	१. बजार क्षेत्र (सल्लेरी, चतुरे, जोरपोखरी, गोपेटार, भालुचोक, सिंहपुर, काबेली)	१,५००/-	३०००/-	३०००/-	वार्षिक
	२. अन्य क्षेत्र	१०००/-	२०००/-	२०००/-	वार्षिक

अनुसूची ८

(दफा ९ सँग सम्बन्धित)

मनोरन्जन कर

१ नं. प्रदेश सरकारको प्रदेश आर्थिक ऐन, २०७७ को दफा ५ बमोजिम हुने । सो ऐनको अनुसूची -३ मा उल्लेखित देहायनुसारका दर बमोजिम मनोरञ्जन कर असुल उपर गरिनेछ ।

सि.नं.	शीर्षक	मनोरञ्जन करको दर	कैफियत
१.	चलचित्र घरमा चलचित्र प्रदर्शन गर्दा दर्शकहरुबाट प्रति टिकट (टिकट मूल्यको)	३%	
२.	भिडियो घर, साँष्कृतिक प्रदर्शन हल, कन्सर्ट, थिएटर, नाटक घर (टिकट मूल्यको)	५%	
३.	दोहोरी साँझ, डान्स बार, जुम्बा (बार्षिक)	रु ५०००	
४.	फन पार्क, वाटर गार्डेन, बाल उधान (टिकट मूल्यको)	२%	
५.	एक महिना सम्म जादु, मेला सर्कस तथा मनोरञ्जनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गराए बापत (प्रति दिन)	रु २००	
६.	एक महिना भन्दा बढी जादु, मेला सर्कस तथा मनोरञ्जनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गराए बापत (प्रति महिना)	रु ५५००	
७.	नेपाली चलचित्रको प्रदर्शनमा सि न १ मा उल्लेखित दरमा ५०% छुट दिईनेछ ।		

अनुसूची ९

(दफा १० सँग सम्बन्धित)

बहाल बिटौरी कर

सि.नं.	शीर्षक	प्रति एकाइ	तोकिएको दर आ.ब. २०७६/७७	तोकिएको दर आ.ब. २०७७/७८
१	वहाल विटौरी शुल्क			
१.१	गा.पा. क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक स्थल ऐलानी जग्गा वा वाटोको छेउमा अस्थायी रुपले व्यवसाय गर्न दिए बापत मासिक वहाल विटौरी कर	वर्ग फिट प्रतिशत	रु ०.२ प्रति बर्ग फुट आठानी सम्म	रु ०.२ प्रति बर्ग फुट आठानी सम्म

अनुसूची १०

(दफा ११ सँग सम्बन्धित)

पार्किङ शुल्क

गाउँपालिकाले पार्किङ पुर्वाधारको निर्माण गरी देहाय बमोजिमको दर अनुसार संकलन गर्ने छ।

सि न	शीर्षक	प्रति इकाई	तोकिएको दर आ.व. २०७६/०७७	तोकिएको दर आ.व. २०७७/०७८
१	पार्किङ शुल्क			
१.१	बस, टिप्पर, ट्रक	प्रतिघण्टा		२०.००
१.२	ट्याक्सी, कार, भ्यान	प्रतिघण्टा		१५.००
१.३	मोटरसाइकल, अटो, सिटि सफारी	प्रतिघण्टा		५.००

अनुसूची ११

(दफा १२ सँग सम्बन्धित)

ट्रेकिङ शुल्क

गाउँपालिकामा ट्रेकिङ रुटको निर्माण नभएकोले आगामी आ.व. मा निर्माण गरी कर को दायरामा ल्याउने।

क्रं .सं	शीर्षक	आ. व. २०७५/७६को स्वीकृतदर	आ. व. २०७६/७७को स्वीकृतदर	आ. व. २०७७/७८को स्वीकृतदर
१	र्याफटिङ व्यवसाय वार्षिक	०	रु ५००० वार्षिक	रु ५००० वार्षिक

अनुसूची १२

(दफा १३ सँग सम्बन्धित)

सार्वजनिक सेवा शुल्क/दस्तुर

क्रं. सं.	शीर्षक	एकाई	आ. व. २०७५/७६ को स्वीकृत दर	आ. व. २०७६/७७ को स्वीकृत दर	आ. व. २०७६/७७ को स्वीकृत दर	कैफियत
१	सार्वजनिक सेवा शुल्क					
१.१	विदेश जानको लागी कागजी प्रमाणिकरण दस्तुर	प्रति	५००/-	५००/-	५००/-	
१.२	अन्य सिफारिस	प्रति	५००/-	५००/-	५००/-	
१.२.१	व्यक्तिगत खानेपानी तथा विद्युत	प्रति	२००/-	२००/-	२००/-	
१.२.२	संस्थागत खानेपानी तथा विद्युत	प्रति	५००/-	५००/-	५००/-	
१.३	पेट्रोलपम्प ईजाजत पत्र सिफारिस		६,०००/-	६,०००/-	६,०००/-	
१.४	गै स स दर्ता सिफारिस		१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१.५	उपभोक्ता समितिको खाता खोल्दाको प्रमाणित सिफारिस दस्तुर		५००/-	०/-	०/-	

१.६	संघसंस्था, उपभोक्ता समितिको खाता बन्द सिफारिस दस्तुर		५००/-	५००/-	५००/-	
१.७	गैसस नविकरण दस्तुर					
१.७.१	आर्थिक वर्षको आश्विन मसान्त सम्मको लागी		५००/-	५००/-	५००/-	
१.७.२	कार्तिक महिनादेखि सोहि आ. व को अन्त्य सम्मको शुल्क		३००/-	३००/-	३००/-	
१.७.३	आर्थिक वर्ष समाप्त भएपछि प्रत्येक आ. व. को थप शुल्क		५००/-	५००/-	५००/-	
१.७.४	संस्थाको विधान संशोधन सिफारिस शुल्क		१०००/-	१०००/-	१०००/-	
१.८	परिक्षा दस्तुर					
	क) रा. प.अंकित पदको लागि		१०००/-	१०००/-	१०००/-	
	ख) रा. प.अनंकित प्रथम		५००/-	५००/-	५००/-	
	ग) रा. प.अनंकित द्वितिय		४००/-	४००/-	५००/-	
	घ) श्रेणिविहिन		३००/-	३००/-	३००/-	
१.९	ईजाजतपत्र दर्ता तथा नविकरण शुल्क					
	क) "घ" वर्ग दर्ताको ईजाजत पत्र दस्तुर		१,८००/-	५०००/-	५०००/-	
	ख) "घ" वर्ग नयाँ दर्ताको ईजाजत पत्र स्थानिय विकास दस्तुर		२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-	
	ग) "घ" वर्ग ईजाजत पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपि दस्तुर		५००/-	१०००/-	१०००/-	
	घ) ईजाजतपत्रको चालु आ.व . को आश्विन मसान्त सम्मको नविकरण बापत		१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
	ङ) ईजाजतपत्रको कार्तिक महिनादेखि चैत्र महिना सम्मको लागि नविकरण बापत थप दस्तुर		१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
	च) नामसारी		२,०००/-	३०००/-	३०००/-	
	छ) नाम परिवर्तन बापत		१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-	
	ज) ठाउँसारी बापत		२,०००/-	२,०००/-	२,०००/-	
१.१०	गाउँपालिकाको दररेट प्रतिलिपि उतार दस्तुर		५००/-	५००/-	५००/-	
१.११	गाउँपालिका पार्श्वचित्र प्रति पुस्तक थान		३००/-	३००/-	३००/-	
१.१२	निश्चित स्थानको कोष प्रमाणित शुल्क		५०/-	५०/-	५०/-	
१.१३	कार्यपालिकाले वा गाउँसभाले पारित गरेको ऐन, कानुन, कार्यविधि विनियम प्रति पृष्ठ		५/-	५/-	५/-	

१.१४	दर्ता र नविकरण दस्तुर					
	क) व्यक्तिगत घटना दर्ता (अभिलेख व्यवस्थापन सहित)					
	ख) प्रमाणपत्र दस्तुर (३६ दिन देखि १ वर्ष सम्म)	पटक	१००/-	१००/-	१००/-	
	१ वर्ष नाघेमा जरिवाना	पटक	१००/-	१००/-	१००/-	
	प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि	पटक	१००/-	१००/-	१००/-	
१.१५	सिफारिस दस्तुर					
	१) नागरिकता सिफारिस (प्रतिलिपि सहित)	गोटा	१५०/-	१५०/-	१५०/-	
	२) नाता प्रमाणित	गोटा	३००/-	५००/-	५००/-	
	३) नाता प्रमाणित अंग्रेजीमा	गोटा	५००/-	१०००/-	१०००/-	
	४) नाम, थर संशोधन, नाबालक सिफारिस	गोटा	१००/-	३००/-	३००/-	
	५) घरजग्गा नामसारी सिफारिस	गोटा	५००/-	१०००/-	१०००/-	
	६) घर सारा सिफारिस	गोटा	५००/-	१०००/-	१०००/-	
	७) जग्गा रजिष्ट्रेसन,घरबाटो प्रमाणित	गोटा	५००/-	१०००/-	१०००/-	
	८) पान दर्ता सिफारिस	गोटा	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
	९) जन्ममिति प्रमाणित					
	क) २०४७ साल अगाडीको		५००/-	५००/-	५००/-	
	ख) २०४७ साल पछाडीको					
	१०) विवाह दर्ता प्रमाणित					
	क) २०४७ साल अगाडीको		५००/-	५००/-	५००/-	
	ख) २०४७ साल पछाडीको					
	११) मृत्युदर्ता प्रमाणित		२००/-	२००/-	२००/-	
	१२) चारित्रिक प्रमाणपत्रको सिफारिस		५००/-	५००/-	५००/-	
	१३) सम्बन्ध विच्छेद सिफारिस		३००/-	५००/-	५००/-	
	१४) चार किल्ला प्रमाणित प्रति कित्ता					
	क) कालो पत्रे सडकले छूने		१,०००/-	१५००/-	१५००/-	
	ख) कच्ची सडकले छोएको		७,००/-	१०००/-	१०००/-	
	ग) कुनै पनि सडकले नछोएको		५००/-	५००/-	५००/-	
	१५) परिवार कायम सिफारिस		३००/-	५००/-	५००/-	
	१६) संस्थादर्ता सिफारिस		१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
	१७) उधम व्यवसाय सन्चालन दर्ता		१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
	१८) विद्युत टेलिफोन सिफारिस					
	क) घर/व्यक्तिगत प्रयोजन		२००/-	२००/-	२००/-	
	ख) संघसंस्था, व्यवसायिक प्रयोजन		५००/-	५००/-	५००/-	

	१९) अपुताली सिफारिस		१,०००/-	३०००/-	३०००/-	
	२०) स्वदेशी पेन्सन पट्टाको सिफारिस		५००/-	१०००/-	१०००/-	
	२१) विदेशी पेन्सन पट्टाको सिफारिस		१,०००/-	२५००/-	२५००/-	
	२२) मोहि लगत कट्टा सिफारिस		५००/-	१०००/-	१०००/-	
	२३) अंग्रेजीमा सिफारिस		५००/-	१०००/-	१०००/-	
	२४) विविध सिफारिस					
	२५) सर्वेयर/अमिन सेवा शुल्क					
	क) घरनक्सा निर्माण स्विकृति प्रयोजनको लागी	पटक	७००/-	७००/-	७००/-	
	ख) अन्य प्रयोजन	पटक	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
	२६) घर कायम सिफारिस बैंकिङ प्रयोजन		५००/-	५००/-	५००/-	
	२७) आम्दानी प्रमाणित	प्रतिशत	०.३	०.३	०.३	
१.१६	निवेदन दर्ता		१०.०/-	१०.०/-	१०.०/-	टिकट
१.१७	अंशियार प्रमाणित सिफारिस		५००/-	५००/-	५००/-	
१.१८	धनिपुर्जामा घरकायम सिफारिस					
	क) ५ लाखसम्म		३००/-	३००/-	३००/-	
	ख) १० लाखसम्म		४००/-	४००/-	४००/-	
	ग) ५० लाखसम्म		७००/-	१०००/-	१०००/-	
	घ) १ करोडसम्म		२०००/-	२०००/-	२०००/-	
१.१९	रुख काट्ने सिफारिस दस्तुर	प्रति	५०/-	५०/-	५०/-	खयरको लागि रु १०० प्रति रुख
१.२०	बसाईसराई जाँदा सामान लैजाने सिफारिस	पटक	५००/-	५००/-	५००/-	
१.२१	व्यवसाय बन्दको सिफरिस	पटक	५००/-	५००/-	५००/-	
१.२२	हल भाडा दैनिक	पटक	१०००/-	१०००/-	१०००/-	
१.२३	साउण्ड सिस्टम	पटक	५००/-	५००/-	५००/-	
१.२४	प्रोजेक्टर	पटक	५००/-	५००/-	५००/-	
१.२५	पुर्वाधार उपयोग दररेट					
	क) लोडर, डोजर, रोलर लगायतका ठुला उपकरण	वार्षिक	१०,०००/-	५०००/-	५०००/-	
	ख) ट्र्याक्टर, पिकअप, ट्र्याक्सी	वार्षिक	५,०००/-	५,०००/-	५,०००/-	
१.२६	सार्वजनिक शौचालय प्रयोग शुल्क					
	क) दिशा	पटक	१०/-	१०/-	१०/-	
	ख) पिसाब	पटक	५/-	५/-	५/-	
१.२७	फिल्म सुटिङ ठुलो पर्दा	प्रतिदिन	१,०००/-	१,०००/-	१,०००/-	
१.२८	म्युजिक भिडियो	प्रतिदिन	५००/-	५००/-	५००/-	

१.२९	टेलि सिरियल	प्रतिदिन	५००/-	५००/-	५००/-	
१.३०	बाँस कटान सिफारिस	गोटा	२.००/-	२.००/-	२.००/-	
१.३१	दलित, आदिवासी जनजाति सिफारिस	गोटा	१००/-	१००/-	१००/-	
१.३२	अपाङग, विद्यार्थी सिफारीस	गोटा	निशुल्क	निशुल्क	निशुल्क	
१.३३	खानेपानी मुहान दर्ता सिफारिस	गोटा	१०००/-	१०००/-	१०००/-	
१.३४	जलस्रोत उपभोक्ता समिति	गोटा	१०००/-	१०००/-	१०००/-	

अनुसूची १३

(दफा १४ सँग सम्बन्धित)

पर्यटन शुल्क

१ नं. प्रदेश सरकारको प्रदेश आर्थिक ऐन २०७७ को दफा ७ (अनुसूची-४) बमोजिम हुनेछ। यस सम्बन्धी अन्य ब्यवस्था १ नं प्रदेश सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ।

निर्णय नं. ४

गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३३ बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौं गाउँसभाको दोस्रो बैठकमा आ. व. २०७७/०७८ को लागी उपाध्यक्ष श्री सुमित्रा उप्रेती सेढाई ज्यू द्वारा सभाध्यक्षको अनुमतिमा प्रस्तुत **विनियोजन विधेयक २०७७** माथी छलफल भई देहाय बमोजिम हुनेगरी सर्वसम्मत ढङगले अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो।

हिलिहाङ गाउँपालिकाको बिनियोजन विधेयक, २०७७

हिलिहाङ गाउँपालिका, पाँचथरको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को सेवा र कार्यहरुको लागी स्थानीय संचित कोषबाट केहि रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २२९ को उपधारा (२) बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिका, पाँचथरको गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः**- (१) यस ऐनको नाम " हिलिहाङ गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७७" रहनेछ।
(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **आर्थिक बर्ष २०७७/७८ को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने अधिकारः** (१) आर्थिक बर्ष २०७७/७८ को निमित्त गाउँ कार्यपालिका, वडासमिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुका निमित्त अनुसुची १ मा उल्लिखित चालू खर्च र बित्तिय ब्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रकम ४७,४०,९९,८२९ (अक्षरेपी रु सतचालिस करोड चालिस लाख उनान्सय हजार आठ सय उन्तिस मात्र) मा नवढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ।
(२) संचितकोषमा जम्मा हुने रकमहरुको श्रोत र रकम अनुमान अनुसूची २ बमोजिम हुनेछ।

३. **विनियोजनः** (१) यस ऐनद्वारा संचित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएकोमा रकम आर्थिक बर्ष २०७७/७८ को निमित्त हिलिहाङ गाउँपालिका, पाँचथरको गाउँकार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरेको रकम मध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपुग हुने देखिन आएमा गाउँ कार्यपालिकाले बचत हुने शिर्षकबाट नपुग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ । यसरी रकम सार्दा एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा रकमको १० प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढि शीर्षकहरुबाट अर्को एक वा एक भन्दा बढी शिर्षकहरुमा रकम सार्न तथा निकासा खर्च जनाउने सकिनेछ । पुंजीगत खर्च र वित्तिय ब्यवस्था तर्फ विनियोजित रकम सांवा भुक्तानी खर्च र ब्याज भुक्तानी खर्च शिर्षकमा बाहेक अन्य चालुखर्च शिर्षक तर्फ सार्न र वित्तिय ब्यवस्था अन्तर्गत सांवा भुक्तानी खर्च तर्फ विनियोजित रकम ब्याज भुक्तानी खर्च शिर्षकमा बाहेक अन्यत्र सार्न सकिने छैन । तर चालु तथा पुंजीगत खर्च र वित्तिय ब्यवस्थाको खर्च व्यहोर्ने एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्विकृत रकमको १० प्रतिशत भन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शिर्षकहरुमा रकम सार्न परेमा गाउँ सभाको स्वीकृत लिनुपर्नेछ ।

अनुसूची -१

(दफा २ सँग सम्बन्धित)

नेपालको सविधानको धारा २२९ (२) बमोजिम

सञ्चित कोषबाट विनियोजन हुने रकम

क्र स	शिर्षकको नाम	चालु खर्च	पुँजिगत खर्च	जम्मा
१	गाउँ कार्यपालिका तर्फ	१८२३६६२८१	२७५२१५४८	२०९८८७८२९
२	वडा कार्यालय तर्फ	१३५०००००	३२००००००	४५५०००००
३	बिषयगत शाखा तर्फ	०	०	०
४	ऋणको साँवा व्याज भुक्तानी	०	०	०
५	शसर्त अनुदान नेपाल सरकार	१९३०००००	०	१९३०००००
६	शसर्त अनुदान प्रदेश सरकार	२११२०००	०	२११२०००
७	बिषेश अनुदान नेपाल सरकार	०	०	०

८	समपुरक अनुदान नेपाल सरकार	१३६०००००		१३६०००००
९	समपुरक अनुदान प्रदेश सरकार	०	१०००००००	१०००००००
१०	लगानी शेयर/ऋण	०	०	०
	कुल जम्मा			४७४०९९८२९

अनुसूची २
(दफा २ को उपदफा २ सँग सम्बन्धित)
नेपालको संविधानको धारा २२९ (१) बमोजिम
संचितकोषमा जम्मा हुने आम्दानीको स्रोतहरु

क्र. स	आम्दानीको श्रोत	आयका शीर्षकहरु	रकम
१	संघीय सरकार	वित्तिय समानीकरण अनुदान	९८६०००००
२		राजश्व वाँडफाँड बाट प्राप्त अनुदान	७१८०६०००
३		सशर्त अनुदान	१९३०००००
४		समपुरक अनुदान	१३६०००००
५		विशेष अनुदान	०
		जम्मा	३७७००६०००
६	प्रदेश सरकार	वित्तिय समानीकरण अनुदान	६९९५०००
७		राजश्व वाँडफाँड बाट प्राप्त अनुदान	४१०८०००
८		सशर्त अनुदान	२११२०००
९		समपुरक अनुदान	१०००००००
१०		विशेष अनुदान	०
		जम्मा	२३२१५०००
११	स्थानिय सरकार	आ.व. ०७६/०७७ को नगद/अ ल्या	५०८७६३७१
१२		भूमिकर/मालपोत	१००००००
१३		घरवहाल कर	५००००
१४		विज्ञापन कर	२५०००
१५		दहत्तर वहत्तर	५०००००
१६		सिफारिस दस्तुर	१५०००००

१७		अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	१५००००
१८		व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	५००००
१९		विधुत रोयल्टी	३०००००
२०		अन्य क्षेत्रको आय (विभिन्न संस्थाबाट आउने)	१९३२७४५८
२१		बेरुजु	१०००००
		जम्मा	७३८७८८२९
		कुल जम्मा	४७४०९९८२९

निर्णय नं. ५

गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३० बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौ गाउँसभाको तेस्रो बैठकमा सभाध्यक्षको अनुमतिले विधेयक प्रस्तुतकर्ता अर्थ/लेखा समितिका संयोजक तथा सभा सदस्य श्री गोपीकृष्ण भण्डारी ज्यू द्वारा हिलिहाङ गाउँपालिकाको आकष्मिक कोष सञ्चालन विधेयक, २०७७ पारित गरियोस भनि प्रस्तुत प्रस्तावित विधेयक माथी छलफल भई सभाध्यक्ष द्वारा सो विधेयकको निर्णयार्थ सभाले सर्वसम्मत रुपले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ६

गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३० बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौ गाउँसभाको तेस्रो बैठकमा सभाध्यक्षको अनुमतिले विधेयक प्रस्तुतकर्ता पूर्वाधार विकास समितिका संयोजक तथा सभा सदस्य श्री मदन गौतम ज्यू द्वारा हिलिहाङ गाउँपालिकाको व्याक हो लोडर सञ्चालन कार्यविधि विधेयक, २०७७ पारित गरियोस भनि प्रस्तुत प्रस्तावित विधेयक माथी छलफल भई सभाध्यक्ष द्वारा सो विधेयकको निर्णयार्थ सभाले सर्वसम्मत रुपले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ७

गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३० बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौ गाउँसभाको तेस्रो बैठकमा सभाध्यक्षको अनुमतिले विधेयक प्रस्तुतकर्ता वन वातावरण तथा विपद समितिका संयोजक तथा सभा सदस्य श्री तिलबिक्रम इधिङ्गो ज्यू द्वारा हिलिहाङ गाउँपालिकाको वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण विधेयक, २०७७ पारित गरियोस भनि प्रस्तुत प्रस्तावित विधेयक माथी छलफल भई सभाध्यक्ष द्वारा सो विधेयकको निर्णयार्थ सभाले सर्वसम्मत रुपले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ८

गाउँ सभा र नगर सभा संचालन कार्यविधि ऐन २०७५ को दफा ३० बमोजिम हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौ गाउँसभाको तेस्रो बैठकमा सभाध्यक्षको अनुमतिले विधेयक प्रस्तुतकर्ता आर्थिक विकास समितिका संयोजक तथा सभा सदस्य श्री श्रीप्रसाद शिगु ज्यू द्वारा प्रस्तुत हिलिहाङ गाउँपालिकाको आयोजना व्यवस्थापन तथा सञ्चालन विधेयक,

२०७७ पारित गरियोस भनि प्रस्तुत प्रस्तावित विधेयक माथी छलफल भई सभाध्यक्ष द्वारा सो विधेयकको निर्णयार्थ सभाले सर्वसम्मत रुपले पारित गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ९

सभाध्यक्षको निर्देशन र अनुमति बमोजिम सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा सुशासन समिति संयोजक गाउँसभा सदस्य श्री भीम प्रसाद हेम्व्या ज्यू द्वारा आ.व. २०७६/०७७ मा हिलिहाङ गाउँ कार्यपालिकाले गरेका सबै निर्णयहरुलाई (मिति २०७६।०४।०७ गतेदेखी २०७७।०३।३१ गते सम्मको) यसै सातौ गाउँसभामा विस्तृत रुपमा प्रस्तुत/वाचन गरी सभा द्वारा अनुमोदन गर्ने निर्णय सर्वसम्मत रुपले पारित गरियो ।

निर्णय नं. १०

हिलिहाङ गाउँपालिकाको सातौ गाउँसभाका सभाध्यक्ष तथा गाउँपालिका अध्यक्ष श्री भूवानी प्रसाद लिङदेन ज्यू द्वारा सातौ गाउँसभामा अनुपस्थित सभा सदस्य श्री मुक्त बहादुर माझी का बारेमा जानकारी गराई सभाको प्रारम्भ देखी अन्त्यसम्म भएका काम कारवाहीहरुको संक्षिप्त विवरण वाचन गरी सातौ गाउँसभाको तयारीमा जुट्नु हुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै सभाको औपचारीक रुपमा समापन गर्ने कार्य गरियो ।